

Ο ΔΗΜΟΦΩΝ

έτος 11ο
αρ. τεύχους 49
τρίμηνη έκδοση
διανέμεται δωρεάν
ISSN 1109-2653

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2010

ΚΩΔΙΚΟΣ : 6325

AP. ΑΔΕΙΑΣ 506/2001 TAX. ΜΑΝΔΡΑΣ

— 28ης Οκτωβρίου 3, 196 00 - Μάνδρα Αττικής —
www.dimofon.gr

The main image shows a park scene covered in a thick layer of snow. Several dark wooden benches are scattered across the snow-covered ground. In the background, there are bare trees with snow-laden branches. The overall atmosphere is quiet and wintry.

ΔΗΜΟΦΩΝ

Για την Ιστορία...
σελ. 2

Ιστορικά αρχεία από αρχεία της οικογένειας Ι. Καλομενίδη
σελ. 3 - 4

Κοινωνία & άλλα από τον Σ.Γ.Λ.
σελ. 5

Παιδική λογοτεχνία
από την Ελένη Α. Ηλία
σελ. 6 - 7

2• για την Ιστορία...

Ο ΔΗΜΟΦΩΝ
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2010

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Σύλλογος Ποιοτικής & Πολιτιστικής
Αναβάθμισης Δυτικής Αττικής
“Ο ΔΗΜΟΦΩΝ”

ΕΚΔΟΤΗΣ

Παναγιώτης Δημητρούλης
(Κιν.: 6977.781.753)

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΕΓΡΑΦΗΣ ΜΕΛΩΝ/ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Κοροπούλης Βασίλης

Κοροβέση Ελένη

Παπαϊωάννου Παναγιώτης

Υπεύθυνοι Ιστοσελίδας

Λαϊνάς Παναγιώτης -

Μποχάρτζας Γεώργιος

Υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων

Κωνσταντίνα Πέππα

Τηλ./Fax: 210.55.58.291

Προεκτύπωση - Σελιδοποίηση

Μήτσου - Τσιάμη Κατερίνα
Πτυχ. Τεχνολόγος Γραφικών Τεχνών

Ταχυδρομική Διεύθυνση

28ης Οκτωβρίου 3, 196 00

Μάνδρα Αττικής

Τηλ./Fax: 210.55.56.507

www.dimofon.gr

e-mail: info@dimofon.gr

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Αριθ. Λογ/σμού

5170039501733

Επισιτια Συνδρομή Μελών

Ιδιώτες: 10 Ευρώ

Οργανισμοί / Εταιρείες: 25 Ευρώ

Τα επώνυμα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις εκείνων που τα υπογράφουν. Επιτρέπεται η τημηματική ή ολική αναδημοσίευση άρθρων, υπό την προϋπόθεση ότι θα αναγράφεται η πηγή τους. Η ύλη για το τεύχος “έκλεισε” στις 10/01/2011

Παρακαλούμε να στέλνετε το αντίγραφο της κατάθεσης στο fax του Συλλόγου ή ταχυδρομικώς για ενημέρωση. Ο “ΔΗΜΟΦΩΝ” ανταλάσσεται με όλα τα έντυπα πολιτιστικού περιεχομένου.

“Τι δε δέδω να χάσω, εγώ, η οικογένειά μου, οι συγγενείς μου, οι φίλοι μου, οι γύριν μου, οι μαθητές μου;

Τις μεδινδίες της φύσης, τις μυριδιές, τις βροχές, τις δύνες,
τις χαρές, τις Χριστούγεννα, το Πάσχα, τις γιορτές, τις νίκες,
τις ήπεις, τις μάρτυρες, τις Άγιους, τις μνήμες, την Χριστό,
την Παναγία, την γυνή μου, την τρόπο γένης μου,
την γλύκισσα μου ...

Όδα αντά δεν αγοράζονται με χρήματα, αντίστοιχα χάνονται με
τα χρήματα. Τια να τα έχουμε χρειάζεται αφύπνιση ...
Όδα όσα κάποτε ήταν διαχεόμενα στην κοινωνία μας, πλέον
καταφρούνται, αμφισθητούνται ...

Δύοτε απάντηση, πράξτε τα δέοντα. Η ενδίνη είναι των
καθενών μας. (εάν φνοιά των εκφράζοντων όδα αντά).

Ο καδένας ος μπορεί να μεταδώσει ανήν τη φρόγια.
Μπορούμε να αντέσουμε δύναμην από την ιωτορία μας
(κυρίως από τα παδήματά μας), αφεκτί να την δημιουργήσει.

Οχικούς είναι ανάς πων βδέπει μπροστά, πων δεν επιφέπει
στην εανύ των να διαδίνει στο παρόν. ”

π. Θιδεανδρος Θμέρων
Καδή ανάμωση
Συγγραφέας Κ. Τσαντίλας

ΠΟΙΗΣΗ

Ράντασμα

Απ' το χδινό παράδημο μια ηδιαχτίδα μπαίνει
και παίζει και γεννούσει στ' αντρό διωμάτιο μον
σα αναδαμπτή διάφανη (το αίσθημα ουπαίνει)
δάμνωντας ακαδόριστα στην αγκαλιά ενός όρμου.

Απ' το γνησιό πορτώφνιδο αγέρας μπανοθγαίνει
σκορπίζοντας οδόγυρα τα αδειανά χαριά μον
σα γερασμένος σίρφωνας (την ακοή βονβαίνει)
σέρνοντας μελαχχολικά ἵ αργά παπήματά των.

Μες στον γάκιον την πυροσιά φλόγες μικρές οπιδίσσων
και δάμπτονται και τριβούσειν πάνω στα τέφρα γύνδα
κάποιες σκιές παράξενες στον τοίχο σκηναμαζούν
δημιουργίας τόσο γέλνικά τα μαραμένα φύδα.

Μες στον μιαδούν τα έγκατα μνήμες δαμπές δρούζων
χορεύοντας και παζογένεοντας σα σε σκηνή δεάρον
τα βήματά των ανάδαρφα στη γη σεμά βαδίζοντας
εικόνες τόσο αδαργώντες πων φρίποντας, σα δέα σκιάχτρον.

● Θεωνάς Χαρατσής

Σωτήριος Χ. Τσαντίλας

Πτυχιούχος Εθνικού Καποδιστριακού
Πανεπιστημίου Αθηνών

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΣ

κινητό: 697 33 09 832

& έρευνα ελευσινιακής κληρονομιάς οικογένειας I. Καλομενίδη

Μάνδρα Αττικής

Γεωγραφικό Διαμέρισμα:
Περιφέρεια:
Νομός:
Δήμος:
Επίσημος πληθυσμός:
Υψόμετρο:

Στερεά Ελλάδα
Αττικής
Δυτικής Αττικής
Μάνδρας
10.947 (2001)
80 m

Η Μάνδρα είναι βιομηχανική περιοχή της Δυτικής Αττικής. Βρίσκεται στο δυτικό τμήμα του Θριάσιου Πεδίου, ανάμεσα στη Μαγούλα και την περιοχή των Μεγάρων. Η Μάνδρα αποτελεί εδρα του ομώνυμου δήμου που είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος σε έκταση δήμος της Αττικής.

Η Μάνδρα παρουσιάζει αύξηση πληθυσμού τις τελευταίες δεκαετίες, ενώ σύμφωνα με την απογραφή του 2001 έχει 10.947 κατοίκους.

Πορεία του πληθυσμού:

Έτος	1928	1940	1951	1961	1971	1981	1991	2001
Πληθ.	2.768	3.246	3.857	4.636	7.360	7.972	10.012	10.947

Διοικητικές μεταβολές

Με την εφαρμογή της πρώτης διοικητικής διαίρεσης συστάθηκε ο δήμος Μάνδρας με έδρα τη Μάνδρα και όνομα Ελευσίνος, οπού παρέμεινε μέχρι το 1912. Με την εφαρμογή της τότε διοικητικής διαίρεσης αποτέλεσε ξεχωριστή κοινότητα η οποία συμπεριέλαβε και τον οικισμό της Οινόης. Το 1919 η Οινόη αποσπάστηκε από την κοινότητα Μάνδρας συγκροτώντας ξεχωριστή κοινότητα. Η κοινότητα Μάνδρας αναγνωρίστηκε σε δήμο το 1946. [1] Ο δήμος Μάνδρας διατηρήθηκε μέχρι τα τέλη του 2010 ενώ από την 1η Ιανουαρίου 2011 θα αποτελέσει μέρος του νέου διευρυμένου δήμου δήμου Μάνδρας - Ειδυλλίας, του οποίου έδρα θα είναι η Μάνδρα.

Επαρχία Μεγαρίδος

Η επαρχία Μεγαρίδος σχηματίσθηκε με το Βασιλικό Διάταγμα της 3^{ης} (15) Απριλίου 1833 (ΦΕΚ 12) "Περί της Διαιρέσεως του Βασιλείου και της διοικήσεως του", ως επαρχία του Νομού Αττικής και Βοιωτίας και "... συνισταμένη εκ της μέχρι τούδε επαρχίας των Μεγάρων και της Νήσου Σαλαμίνος..." με έδρα τα Μέγαρα.

Με το Βασιλικό Διάταγμα της 8^{ης} (20) Απριλίου 1835 το οποίο δημοσιεύθηκε στην Ε.τ.Κ. σχηματίσθηκαν οι τέσσερις δήμοι που αποτελούσαν την επαρχία και ήσαν οι εξής: 1. Μεγαρέων, 2. Σαλαμίνος, 3. Ελευσίνος και 4. Ειδυλλίας (Βίλια).

Δήμος Ελευσίνος¹

Σχηματισμός - Σύνταξη - Εξέλιξη:

Ο δήμος Ελευσίνος σχηματίσθηκε με το Βασιλικό διάταγμα της 8^{ης} (20) Απριλίου 1835 το οποίο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της κυβερνήσεως ως δήμος της επαρχίας Μεγαρί-

δος. Κατατάχθηκε στη Γ' τάξη με πληθυσμό 1544 κατοίκους και έδρα την Ελευσίνα. Ο δημότης ονομάσθηκε Ελευσίνος.

Αρχική σύσταση:

Ελευσίνα (528), Μάνδρα (Κούντουρα) (663), Μαγούλα (141), Βιλαρί, Κόρακας (195), Μοναστήρι Αγίου Μελετίου (17)

Με το Βασιλικό Διάταγμα της 26^{ης} Ιανουαρίου (7 Φεβρουαρίου) 1837 (ΦΕΚ 7), μετατέθηκε η έδρα του δήμου από χωριό Μάνδρα (Κούντουρα) στην Ελευσίνα.

Σύμφωνα με το Βασιλικό Διάταγμα της 11^{ης} (23) Ιουνίου 1837 το οποίο δημοσιεύθηκε στην Ε.τ.Κ. εγκρίθηκε να παραχωρηθούν δωρεάν 600 βασιλικές πάγκες εθνικής γης "... εἰς ἐκαστο τροφηγέτη οικογενείας, ούτις ήθελε εντός ενός έτους οικοδομήσει και αποκατασταθεί εν Ελευσίνι...".

Ο δήμος Ελευσίνος κατατάχθηκε στη Β' τάξη με πληθυσμό 2904 κατοίκους (σύμφωνα με την απογραφή του 1856), με το Βασιλικό Διάταγμα της 5ης Φεβρουαρίου 1857 (ΦΕΚ 5).

Το Βασιλικό Διάταγμα της 5^{ης} Απριλίου 1872 (ΦΕΚ 23) μετάθεσε την έδρα του Δήμου από την Ελευσίνα στη Μάνδρα.

Η Μονή Οσίου Μελετίου του δήμου Ελευσίνος, ενώθηκε με τη Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου (Φανερωμένης του δήμου Σαλαμίνος (Βασιλικό Διάταγμα της 14ης Απριλίου 1883 ΦΕΚ 149).

Το εικονιζόμενο έμβλημα της σφραγίδας του δήμου καθορίσθηκε με Βασιλικό Διάταγμα της 25^{ης} Μαΐου 1861 (ΦΕΚ 20) σελ. 127: "... εγκρίνομεν ίνα η σφραγίς του δήμου Ελευσίνος της επαρχίας Μεγαρίδος φέρει ως έμβλημα εν τω μέσω μεν την εικόνα της Δήμητρας εν δίφρω συρομένης υπό δρακόντων κύκλῳ με τα γράμματα "Δήμος Ελευσίνος" ...".

"Εικόνη της Δήμητρας συρομένης υπό δρακόντων. Το σύμβολο ελήφθη εκ της εν Ελευσίνι κατά την αρχαιότητα λατρείας της Δήμητρος και του εν αυτῇ περιβλέπτου ναού. Παριστά τον Τριπόλεμο εφ' άρματος πτερωτού Δράκοντος συρομένου και δια σίτου σπείροντα την γη".

Δήμαρχοι Ελευσίνος¹

Δήμαρχοι

1841	Γκλιάτης Αναγνώστης
15/2/1865	Βιολέτης Μελέτης του Ιωάννη ²
21/3/1871	Αδάμ Βασίλειος ³

1874-1879	Γλιάτης Αναστάσιος του Αναγνώστη 1835-1905 ⁴
1883-1884	Ιατρού Ευάγγελος ⁵ του Κωνσταντίνου 1850-Ιατρός
1887-1872	Σταμίδης Νικόλαος του
1889-1890	Σακελλαρόπουλος Αθανάσιος του
1895 ⁷	Δήμας Δημήτριος του Ιωάννου
1900-1903	Δήμας Δημήτριος του Ιωάννου 1863-1903 ⁸
1904-1907	Ματάλας ⁹ Ιωάννης του Παναγιώτη (Δικηγόρος)
1908-1914	Σταμίδης Σταμάτης του Νικολάου 1855-1925 ¹⁰
	Βιολέτης Μελέτης του Ιωάννη
	Μαρούγκας Γεώργιος του Μελετίου

¹Το όνομα του δήμου προήλθε από την αρχαία πόλη, που πήρε το όνομα της από τον Ελευσίνο, γιο του Ερεύνου και της Δαείρας, θυγατέρας του Ωκεανού ή γιος του Ωγύγου, επώνυμου πρώτα της Ελευσίνος Αττικής (Μεγάλη Ελληνική Εγκυλοπαίδεια, τ. Θ'. σελ. 941).

²Αριστείδη Μεθενίτη "Το χρονικό της Λευκίνας"

³Βαγγέλης Λιάπης, Διάλογοι Οκτώβριος 1976

⁴Δικηγόρος, Διδάκτωρ Νομικής, το 1886 των απενεμήθη Αργυρούν Σταυρός του Σωτήρος Φωνή των Κουντουριωτών φ17 σελ. 3

⁵Αριστείδης Δούκας "Μανδράκι τ. 14"

⁶ Χρήστος Μαρούγκας "Η φωνή των Κουντουριωτών" Φύλλο 23 "Ιστορικό Ιερού Ναού Αγίου Κωνσταντίνου Μάνδρας"

⁷ Εκλογής της 10 Σεπτεμβρίου 1895 όρα ΣΚΡΙΠ Αθηνών

⁸Το 1890 έθεσε τον θεμέλιο λίθο στον Αγ. Κωνσταντίνο Αριστείδης Δούκας "Μανδράκι τ. 15"

⁹ Στην εφημερίδα ΕΜΠΡΟΣ της 28/9/1904 τον αναφέρει ως Πατάλα & 7/5/1905 & 5/4/1904 ΣΚΡΙΠ

¹⁰ Ο Β. Μοίρας το 1911 του αφιερώνει το βιβλίο του "Το σχολείον των Αλβανοφώνων"

4 ● Ιστορικά αρχεία

& έρευνα ελευσινιακής κληρονομιάς οικογένειας I. Καλομενίδη

Κοινότητα Ελευσίνος

Πρόεδροι Κοινότητας

- 02-04-1914 έως 08-10-1916 (921) **Σκορδάς*** Δημήτριος του Κωνσταντίνου, Ελευσίνα 1852-1935 Έμπορος
09-10-1916 έως 06-12-1916 (58) **Χατζημελέτης** Αντώνιος του Μελετίου, Ελευσίνα 1853-1921 Αρχιάτρος του πολεμικού ναυτικού
06-12-1916 έως 29-01-1917 (54) Προεδρεύων αντιπρόεδρος Πέππας Γεώργιος του Αθανασίου, Ελευσίνα 1858-1947
29-01-1917 έως 25-06-1917 (147) Πέππας Ιωάννης του Αθανασίου, Ελευσίνα 1883-2.4.1969 Κτηματίας
25-06-1917 έως 01-10-1917 (98) **Χατζημελέτης** Αντώνιος του Μελετίου, Ελευσίνα 1853-1921 Αρχιάτρος του πολεμικού ναυτικού
01-10-1917 έως 19-08-1918 (322) Πέππας Γεώργιος του Αθανασίου, Ελευσίνα 1858-1947
19-08-1918 έως 15-08-1919 (361) **Κοντός** Ιωάννης του Αναγνώστη, Ελευσίνα 1859-1928 Δάσκαλος
15-08-1919 έως 27-09-1920 (409) **Μητρομελέτης** Δημήτριος του Αριστείδη, Ελευσίνα 1868-1941
27-09-1920 δεν δέχτηκε την εκλογή Παππάς Παναγής του Ιωάννου, Ελευσίνα 1851-1930
27-09-1920 έως 22-08-1921 (329) **Μητρομελέτης** Δημήτριος του Αριστείδη, Ελευσίνα 1868-1941
22-08-1921 έως 10-10-1921 (49) **Πατάλας** Κωνσταντίνος του Μελέτη,
10-10-1921 έως 05-12-1921 (56) **Νίκας** Γεώργιος ??????????????
05-12-1921 έως 06-11-1922 (336) **Πατάλας** Κωνσταντίνος του Μελέτη,
06-11-1922 έως 06-12-1925 (1126) **Παππάς** Παναγής του Ιωάννου, Ελευσίνα 1851-1930
06-12-1925 έως 06-10-1933 (2861) **Θανασουλόπουλος** Ιωάννης του Κανέλλου, Αίγιο 1883-11.6.1963 Βιομήχανος
06-10-1933 έως 19-05-1934 (225) **Κανάκης** Δημοσθένης του
19-05-1934 έως 18-12-1935 (578) **Θανασουλόπουλος** Ιωάννης του Κανέλλου, Αίγιο 1883-11.6.1963 Βιομήχανος
18-12-1935 έως 12-05-1943 (2702) **Παύλου** Γεώργιος του Αποστόλου, Ελευσίνα 1899-26.9.1965 Αξιωματικός του πολεμικού ναυτικού

Δήμος Ελευσίνος, Ελευσίνας¹²

Δήμαρχοι

- 12-05-1943 έως 20-05-1943 (8)
20-05-1943 έως 30-09-1943 (133) **Παύλου** Γεώργιος του Αποστόλου, Ελευσίνα 1899-26.9.1965 αξιωματικός του πολεμικού ναυτικού
30-09-1943 έως 05-01-1944 (97) **Παπαμελετίου***
05-01-1944 έως 03-09-1944 (242) **Διαμαντόπουλος*** Ιωάννης του 1888- Δικηγόρος
03-09-1944 έως 12-01-1945 (131)
12-01-1945 έως 22-07-1946 (556) **Παύλου** Γεώργιος του Αποστόλου, Ελευσίνα 1899-26.9.1965 αξιωματικός του πολεμικού ναυτικού
22-07-1946 έως 03-07-1949 (1077) **Παππάς*** Αριστείδης του Λεωνίδα, Ελευσίνα 1912-15.9.99 Κτηματίας

¹¹Νέζη-Καρβούνη Αικατερίνη, Ζ' Συμπόσιο Ιστορίας και Λαογραφίας Αττικής, 1997, σελ. 485
¹²Το όνομα Ελευσίνα στη γενική Ελευσίνος με την Δημοτική το 1981 μετετράπη σε Ελευσίνας
* Διορισμένοι

Ο ΔΗΜΟΦΩΝ
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2010

04-06-1949 έως 08-08-1950 (430) **Παύλου** Γεώργιος του Αποστόλου, Ελευσίνα 1899-26.9.1965 αξιωματικός του πολεμικού ναυτικού

09-08-1950 έως 23-08-1950 (14) **Ρωμανός*** Λεωνίδας του

24-08-1950 έως 20-05-1951 (269) **Παράς*** Αρτανιάν του , Μεσολόγγη, Με δύο Ειρηνοδίκες Ελευσίνας

Πιθανόν ο ίνας ο Ειρηνοδίκης ο Τρηγόριος Μηλιαρέσης

21-05-1951 έως 25-05-1951 (4)

25-05-1951 έως 14-06-1959 (2942) **Ρήγος** Γεώργιος του Κωνσταντίνου, Ελευσίνα 1891-1960

14-06-1959 έως 04-07-1964 (1847) **Παύλου** Γεώργιος του Αποστόλου, Ελευσίνα 1899-26.9.1965 αξιωματικός του πολεμικού ναυτικού

05-07-1964 έως 21-04-1967 (1020) **Τάχας** Ηρακλής-Φίλιππος του Στυλιανού, Ελευσίνα 1916-21.12.96

21-04-1967 έως

έως -09-1967 () **Μαμαλούκος**^{13*} Σταύρος του Σταμάτη, Ελευσίνα 1906-13.10.1971

29-09-1967 έως -01-1969 () **Πανταζής*** Κωνσταντίνος του Αθανασίου, Ελευσίνα 1904-14.5.1980 Επιχειρ.

-02-1969 έως -10-1974 () **Ρόκας*** Πέτρος του Ηλία, Μάνδρα 1917- Γιατρός

24-10-1974 έως 31-05-1975 (239) **Χατζηανδρέου*** Περικλής του (??Λεονάρδου??), Ειρηνοδίκης

01-06-1975 έως 31-12-1986 (4231) **Λεβέντης** Μιχαήλ του Σωτηρίου, Βύλιο Αττικής 1939 - Γιατρός

01-01-1987 έως 31-12-1994 (2921) **Παπαπέτρου** Περικλής του Ιωάννου, Ελευσίνα 1948 - Αρχιτέκτων - Μηχανικός

01-01-1995 έως 31-12-2002 (2921) **Γεωργόπουλος** Γεώργιος του Λεωνίδα, Ελευσίνα 1955 - Γιατρός

01-01-2003 έως 31-12-2010 (2921) **Αμπατζόγλου** Γεώργιος του Δημητρίου Ελευσίνα 1952 - Χημικός - Μηχανικός

Δήμαρχοι και κοινοτάρχες Μάνδρας

Κοινοτάρχες

1914 Μαρούγκας Γεώργιος του ..., Δικηγόρος

1916 Κολοβέντζος Δημοσθένης του Αν.

1917 Πάλλης Ευάγγελος του Δημ.

1918 Μαρούγκας Γεώργιος του ..., Δικηγόρος

1919 - 1924 Παπαγιάννης Παναγής του ..., Ιατρός

1925 - 1928 Παπαθανασίου Αθανάσιος του Παναγή, Ιατρός

1929 - 1932 Παπαγιάννης Παναγής του ..., Ιατρός

1934 - 1946 Παπαθανασίου Αθανάσιος του Παναγή, Ιατρός

Στις 26 Σεπτεμβρίου 1946 η κοινότητα μετονομάζεται σε Δήμο Μάνδρας

Δήμαρχοι

1946 - 1951 Παπαθανασίου Αθανάσιος του Παναγή, Ιατρός,

1951 - 1958 Μοίρας Βασίλειος του Αθανασίου, Δάσκαλος

1958 - 1959 Χατζημήτρος Μιχαήλ του Ευαγγέλου

1959 - 1961 Τσαντήλας Μελέτης του Χρίστου

1961 - 1962 Τσάμος Σωτήριος του ...

1962 - 1964 Στάθης Μελέτης του ...

1964 - Χατζημήτρος Μιχάλης του Ευαγγέλου

1974 - 1980 Χατζημήτρος Μιχάλης του Ευαγγέλου

1978 - 1981 Πέππας Αριστοτέλης του Δημοσθένη

1982 - 1989 Μαρούγκας Χρήστος του Αναστασίου

1990 - 2001 Μαραγκός Αλέξανδρος του Γεωργίου

2002 - 2005 Λιούλης Ιωάννης του Μελετίου

2006 - 2010 Κριεκούκη Ιωάννα του Αθανασίου

Περιμένουμε να μας στείλετε τις παρατηρήσεις και τις διαφωνίες σας ώστε να συμπληρωθούν οι πίνακες.

Πηγή: Μεθενίτης Αριστείδης "Το χρονικό της Λεψίνας", Αθήνα 1971, Σκιαδάς Ελευθέριος "Ιστορικόν δάγκωμα των δήμων της Ελλάδος 1833-1912", Αθήνα 1994, Νέη Ακατερίνη "Πρακτικά Ζ' Συμποσίου Ιστορίας & Λαογραφίας Αττικής", Ελευσίνα Ιούνιος 1997, Δούκας Αριστείδης (τηλεφωνική συνέντευξη 18/1/2000)

Για κάποιες έννοιες που έγιναν “έγνοιες”...

Eχω πολλά στο κεφάλι μου” αυτή την περίοδο. [Όπως οι περισσότεροι, άλλωστε, φαντάζομαι. Όπως όλοι μας!...]. Όχι μόνο “έγνοιες”, όπως ίσως υποθέσατε. Άλλα “έννοιες”! Και σκέψεις. Για τι άλλο; Για την “χρηματο-οικονομική κρίση”. Που μας φαίνεται να είναι “βουνό!... Που είναι, πράγματι, σύνθετη. Ως έννοια, έννοια!... Ας την απλοποιήσουμε λίγο... εις τα εξώ συνετέθη: “Χρήμα”, “Οικονομία” και “Κρίση”. [Πριν να (μας) γίνουν “έγνοιες”, ήταν απλώς... απλές “έννοιες”!...].

Πολλά θα μπορούσα /-με να γράψω/-ουμε και να πω /πούμε για καθεμία απ' αυτές. Σ' εμένα ειδικά (που όσοι με έχετε διαβάσει, θα έχετε αντιληφθεί το “κόλλημά μου με την ετυμολογία, την οποία θεωρώ “αρχή σοφίας”) επιτρέψτε μου να αναφερθώ σήμερα στις έννοιες που κρύβονται πίσω από κάθε μία από τις λέξεις αυτές.

Συνοπτικά, βεβαίως, και επί τροχάδην, ως τροχιοδεικτικές βολές, προς περαιτέρω επεξεργασία και σκέψη από τον καθένα σας/μας...

[Διότι διαπιστώνω πως στην εποχή μας και ιδίως αυτή την κρίσιμη περίοδο (“της κρίσης...”) περισσεύουν τα συναισθήματα και δη τα αρνητικά (απαισιοδοξία, κατάθλιψη κ.λπ.) και υστερούμε σε σκέψη και δη σε λογική...]

Η λέξη - έννοια “οικονομία”, λοιπόν, θυμίζω, είναι σύνθετη: Οικο-νομία.

Ως “οίκο” μπορούμε να εννοήσουμε την οικογένεια, αλλά και την παρέα μας, τον περίγυρό μας, την γενιά (π.χ. στις αρχέγονες κοινωνίες), την “πόλη-κράτος” (αργότερα), την φυλή, το έθνος (ξέρετε... το “ανάδελφο!”...), το σύγχρονο (sic) “εθνικό κράτος” και (εάν... κάποτε... στο μέλλον... το δούμε έτοι και το αποδεχθούμε...) την γη ολόκληρη!...

Η κρίση που διερχόμαστε παγκοσμίως αυτή την εποχή δεν είναι τίποτα, εκτιμώ, εμπρός στην κρίση που θα διέλθει η ανθρωπότητα στο μέλλον από την ανεξέλεγκτη χρήση - κατάχρηση των πλουτοπαραγωγικών πηγών και την α-λόγιστη καταστροφή του “οίκου” μας, της Γης!

Η κρίση που διέρχεται ειδικότερα η χώρα μας οφείλεται στο ότι δεν φροντίσαμε εμείς, και μάλιστα έγκαιρα, “τα του οίκου μας”.

Και γι' αυτό μας... “πίεσαν” οι “αγορές” να αναλάβουν κάποιοι άλλοι και να διαχειριστούν αυτοί, ανθημών, την κατάσταση... Την οικο-νομία μας. Διότι, θυμίζω, η Ελλάδα, ως “οίκος” μας, με τους νόμους έχει μια σχέση ιδιότυπη: Παράγει νόμους “αβέρτα” (και μάλιστα συχνά “αέρα-πατέρα”), κατά το κοινώς λεγόμενο, αν αντιλαμβάνεστε τι εννοώ...), τους αλλάζει “σαν τα πουκάμισα” (ειδικά δε αυτό, καθόσον αφορά στην φορολογία έχει, όπως όλοι αντιλαμβανόμαστε, τραγικές συνέπειες για την Οικονομία καθευτή και για την Ανάπτυξη που όλοι ευχόμαστε...), αλλά, τελικά, δεν τους εφαρμόζει...

[Στο σημείο αυτό θυμίζω αφενός μεν την παροιμία “ο Μανώλης με τα λόγια χτίζει ανώγεια και κατώγεια”, αφετέρου δε την περίφημη σοφή ρήση “η Ελλάδα χρειάζεται, μέσα στους τόσους νόμους που ψηφίζει, να ψηφίσει και έναν επιπλέον, τον βασικό, περί εφαρμογής των νόμων!”...]

Διότι, περαιτέρω, μην μου πείτε ότι τόσα χρόνια που συζητούσαμε (“κουβεντιάζαμε”, για την ακρίβεια, και δη “μεταξύ τυρού και αχλαδίου...”) για τις απαραίτητες δομικές αλλαγές που πρέπει να γίνουν στο κράτος και για τα απαραίτητα αναπτυξιακά μέτρα (που για όλα αυτά οι εκάστοτε μνηστήρες της εξουσίας, οι πολιτικοί και τα κόμματα, είχαν “έτοιμες λύσεις...”) δεν θα έπρεπε και δεν θα μπορούσαμε να έχουμε κάνει κάτι, να έχουμε οικο-νομήσει...

Η δεύτερη κρίση λέξη - έννοια είναι η λέξη “χρήμα”.

“Χρήμα” σημαίνει, όπως γνωρίζουμε, αυτό που χρησιμοποιούμε.

[Χρειάζεται άραγε να το επαναλάβω, για να το θυμηθούμε και να του δώσουμε την δέουσα σημασία:]

‘Ηδη από καιρού, όμως, το χρήμα έχει γίνει αυτοσκοπός!

Τη τουλάχιστον του έχει δοθεί μεγαλύτερη αξία απ' αυτήν που θα έπρεπε / θα του άξιζε να έχει... Αξία πληθωριστική!... (για να μιλήσουμε και με οικονομικούς όρους...). Αξία - φούσκα... Με αντίστοιχη υποτίμηση όλων των υπόλοιπων αξιών!...

Πώς αλλιώς εξηγείται ότι το “να έχεις” είναι πιο σημαντικό από το “να είσαι”;

Αρκεί κάποιος να έχει χρήματα για να μας κάνει, ως κοινωνία, να “ξεχάσουμε” ότι (μπορεί να) έχει απαρνηθεί όλα αυτά που κάποτε θεωρούσαμε (ελληνικές) αξίες ζωής: Φιλότιμο, Τιμιότητα, Μέτρο, Ολιγάρχεια, Ειλικρινεία, Ήθος, Ευγένεια κ.λπ.

Το έχω ξαναγράψει: **Ενώ κάποτε ίσχυε το “πάντων χρημάτων μέτρον ανθρωπος”, ήδη από ετών έχουμε αποδεχθεί το “πάντων ανθρώπων μέτρο χρήμα”!...**

Σκεφθείτε πόσο “γυμνοί” θα ήταν κάποιοι προβεβλημένοι σήμερα, εάν (σε ένα ουτοπικό μέλλον) αντικαθιστούσαμε το χρήμα και αξιο-λογούσαμε τους ανθρώπους με άλλα μέτρα και κριτήρια, παραδείγματος χάριν ανάλογα με το πόσο αυτοί είναι “πλούσιοι σε αισθήματα” ή “πλούσιοι σε κοινωνική προσφορά” κ.λπ.

[Θυμόμαστε και τιμούμε τους “Μεγάλους Ευεργέτες” της Ελλάδας όχι γιατί ήταν πλούσιοι σε χρήμα, αλλά διότι προσέφεραν στο κοινωνικό σύνολο, στην πατρίδα...]

Συνεπώς, για να έρθουμε στην τρίτη λέξη-έννοια:

Η κρίση που ήδη εκδηλώνεται ως (χρηματο-)οικονομική, ήταν αρχικώς και προεχόντως κρίση αξιών.

Η κρίση μας ήταν και είναι, κατ' ουσίαν, κρίση της... κρίσης μας (υπό την έννοια της κριτικής και της διάκρισης).

Φταίει, με άλλα λόγια, ότι προ-κρίναμε την “μπάζα” και την “αρπαχτή” από την τίμια εργασία.

Φταίει το ότι προ-κρίναμε μια καλοπληρωμένη θεσσούλα “αραχτού” στο Δημόσιο, από την μαγεία της δημιουργικότητας.

Φταίει το ότι προ-κρίναμε να ζήσουμε εγωιστικά το πάρον μας, με δανεικά, εις βάρος του μέλλοντος των παιδιών μας. Φταίμε!...

Ας παραδεχτούμε τουλάχιστον αυτό, ως βάση της (συλλογικής) αυτογνωσίας μας, αρχικώς, και της... “ολικής επαναφοράς” μας, στη συνέχεια.

Διότι η εύκολη λύση είναι να πούμε (ήδη το λένε αρκετοί...) πως και πάλι φταίνε “οι άλλοι!... Και δη, εν προκειμένω, οι άθλιες “αγορές”, το “Δ.Ν. Τ.” κ.λπ.

Λες και αν δεν έβρισκαν μια τέτοια κατάσταση ή αν δεν τους είχαμε εμείς ανάγκη να τους καλέσουμε, θα μπορούσαν να μας επιβάλλουν μέτρα! ●

Σ.Γ.Λ., Seagull
<http://seagullstefanos.blogspot.com/2010/12/blog-post.html>

παιδική λογοτεχνία από την Ελένη Α. Ηλία

Μορφές, δράσεις & συναισθήματα των ηρώων του παραμυθιού

“Η Πεντάμορφη & το τέρας” στα κείμενα των νηπίων

Στα άρθρα μας των προηγούμενων τευχών παραθέσαμε σημαντικό αριθμό κειμένων των νηπίων αναφορικά με το παραμύθι “Η Πεντάμορφη και το Τέρας”. Έτσι, αφενός αναδείχθηκε η ποικιλία των παιδικών αφηγηματικών εκδόχων, που μαρτυρεί την πρωτοτυπία, τη δημιουργικότητα της σκέψης τους. Επιπλέον, προέκυψε αβίσατος η διαχρονική αξία του συγκεκριμένου έργου, που αν και γράφτηκε αιώνες πριν, εξακολουθεί να παραμένει ανεξάντλητο¹, να προσφέρει στα σημειρινά παιδιά τη δυνατότητα να εμπλακούν στη ζωή των ηρώων του, να διαμορφώνουν τα χαρακτηριστικά τους και τις αφηγηματικές εξελίξεις σύμφωνα με τις προσωπικές τους εμπειρίες και επιθυμίες². Η παρουσίαση των εν λόγω κειμένων μας επιτρέπει επίσης να γνωρίσουμε πιο ουσιαστικά τη σύγχρονη γενιά παιδιών, να τα κατανοήσουμε, να επικοινωνήσουμε αποτελεσματικότερα μαζί τους, οπότε να τα ωφελήσουμε και ταυτόχρονα να ωφεληθούμε από κείνα, να συμβάλλουμε στην ευτυχία τους. Στις επιδιώξεις μας από τη δημοσίευση αυτού του εκπαιδευτικού εγχειρήματος τέλος θα μπορούσαμε αναμφίβολα να συμπεριλάβουμε τη συνειδητοποίηση της λογοτεχνίας ως πεδίου δημιουργικής έκφρασης³ και αυτογνωσίας.

Στο σημείο αυτό κρίνουμε σκόπιμο αφενός να συμπληρώσουμε μερικές επισημάνσεις για τη διεξαγωγή του προγράμματος και αφετέρου να συνοψίσουμε τα αφηγηματικά δεδομένα αναφορικά με τη μορφή των προσώπων του έργου, τη δράση τους και τα συναισθήματά τους και να τα συσχετίσουμε με τις διαφοροποιήσεις που επιφέρουν σε αυτά τα νήπια.

Τα σημεία που αξίζει να επισημανθούν από τη διαδικασία παραγωγής των κειμένων είναι καταρχάς η χωρίς καμία εξαίρεση προθυμία των νηπίων τόσο να αφηγηθούν την προσωπική τους εκδοχή για την εξέλιξη της ιστορίας όσο και να συμμετέχουν στη γραφή των δημοτικών στίχων που χρησιμοποιούνται ως μαγικά λόγια και συνιστούν προϋπόθεση για να ακολουθήσει η αφήγηση. Το γεγονός αυτό είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακό αν υπολογίσουμε τη δυσκολία ορισμένων νηπίων στη λεκτική έκφραση και πολύ περισσότερο στη γραφή. Όχι μόνον αυτή η δυσκολία δεν δημιούργησε ανα-

στολές σε κανένα παιδί αλλά και στις περισσότερες περιπτώσεις ξεπεράστηκε εντελώς ή μετριάστηκε σημαντικά από τις συνεχείς προσπάθειες⁴.

Ωστόσο, αν και η καθολική προθυμία και ο ενθουσιασμός των νηπίων να γράψουν και να αφηγηθούν μας εντυπωσιάζει, οφείλουμε να επισημάνουμε ότι μας δυσκόλεψε αρκετά η στάση των περισσοτέρων μαθητών κατά τη διάρκεια της αφήγησης των συμμαθητών τους. Συνήθως αφηγούνταν από δύο έως πέντε νήπια την ημέρα, σε χρονικό διάστημα που σπάνια ξεπερνούσε τα είκοσι λεπτά, για τρεις κατά μέσο όρο μέρες την εβδομάδα. Η διαδικασία ξεκινούσε το τρίτο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου και ολοκληρωνόταν μέχρι τα μέσα του Μαΐου. Τότε αρχίζαμε πρόβες για τη θεατρική παράσταση που δίναμε στο τέλος της σχολικής χρονιάς και βασιζόταν ακριβώς στα κείμενα των νηπίων που είχαμε συγκεντρώσει. Με τον ίδιο ακριβώς τρόπο είχε προκύψει και η θεατρική παράσταση πριν τις διακοπές των Χριστουγέννων, οπότε και πάλι διακοπόταν το πρόγραμμα για τέσσερις εβδομάδες, ώστε να γίνουν πρόβες. Το ποσοστό των παιδιών που παρακολουθούσαν ανελλιπώς με ενδιαφέροντας αφέροντας προηγήσεις σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος ήταν πολύ μικρό, κυμαίνοταν γύρω στο δώδεκα με δεκαπέντε τοις εκατό. Από τα είκοσι πέντε παιδιά της τάξης, τα τρία-τέσσερα που άκουγαν με αφοσίωση όλους τους συμμαθητές τους ήταν σε κάθε περίπτωση κορίτσια. Τα περισσότερα αγόρια επιδείκνυαν ενδιαφέρον ειδικότερα για τις αφηγήσεις των στενότερων φίλων τους. Αυτή η αδυναμία της πλειοψηφίας των νηπίων να παραμένουν αιφοσιώμενοι ακροατές συνιστά τη μόνη ουσιαστική δυσκολία πραγματοποίησης σχετικών προγραμμάτων⁵ στη συγκεκριμένη τάξη που οι μαθητές δεν έχουν οπωσδήποτε τη δυνατότητα να παράγουν εκτενή γραπτά κείμενα, οπότε ο δάσκαλος καταγράφει τις προσωπικές αφηγήσεις για να τις διασώσει⁶.

Αναφορικά με το περιεχόμενο των παιδικών αφηγήσεων, θα ανακεφαλαιώσουμε τις εκδοχές των νηπίων για τη μορφή, τη δράση και τα συναισθήματα των ηρώων του έργου. Προκειμένου να κατανοήσουμε και να αξιολογηθούν οι διαφοροποιήσεις που επιφέρουν οι μικροί αναγνώστες στο λογοτεχνικό πρότυπο, ώστε να το προσαρμόσουμε στις προσωπικές τους εμπειρίες και επιθυμίες, θα προηγηθεί μια επιγραμματική παράθεση των χαρακτηριστικών στοιχείων που προσδίδονται στα λογοτεχνικά πρόσωπα από τη συγγραφέα.

Η κύρια ηρωίδα του έργου, η Πεντάμορφη, ξεχωρίζει για την ομορφιά της, που ακτινοβολεί και στην πόλη όπου ζει πλούσια και άνετα αλλά και στην εξοχή όπου εργάζεται σκληρά και υπένεται φτωχικά. Η ομορφιά της συνδυάζεται με την καλοσύνη, την ευγένεια, τη γενναότητα, την υπευθυνότητα, την ειλικρίνεια. Η αγάπη για τον πατέρα της αλλά και για τις αδερφές της που την φθονούν, την κατευθύνει σε όλες τις επιλογές της, την

¹ Σχετική είναι η επισήμανση ότι το λογοτεχνικό κείμενο παρέχει πολλές ερμηνευτικές δυνατότητες, ότι κάθε συγκεκριμένη ερμηνεία συνιστά μία από τις διάφορες υπόρκτες εναλλακτικές λύσεις. Bl. Iser, W. (1991). *The Act of Reading. A theory of Aesthetic Response*. Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press, σα. 37, 118, 197, 230.

² O Stanley E. Fish θεωρεί ότι κατά τη λογοτεχνική ανάγνωση παράγουμε νοήματα έξω από τον έλεγχο του κειμένου. Bl. Fish, S. (1988). *Interpreting the Variorum*. In J. P. Tompkins, *Reader-Response Criticism. From Formalism to Post Structuralism* (σα. 167, 173, 176, 178). Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press. Επίσης ο Norman N. Holland αποδίδει τη μεγαλύτερη βαρύντητα κατά την αλληλεπίδραση μας με το λογοτεχνικό κείμενο στα ατομικά χαρακτηριστικά, στην προσωπικότητά του κάθε συγκεκριμένου αναγνώστη. Bl. Holland, N. (1988). *Unity Identity Text Self*. In J. P. Tompkins, *Reader-Response Criticism. From Formalism to Post Structuralism* (σα. 119, 123-126). Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press.

³ Iser, W. (1990). *The Implied Reader. Patterns of Communication in Prose Fiction from Brayan to Beckett*. Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press, σα. 44-45.

⁴ Περισσότερα για τη θετική επίδραση που είχαν τα μαγικά λόγια στην εξέλιξη της γραφής των νηπίων περιλαμβάνονται στην εισήγηση μου με τίτλο “Κίνητρα και απόσπειρες γραφής στη Νηπιαγωγεία στο πλαίσιο της διδασκαλίας του παραμυθού Η Πεντάμορφη και το Τέρας”, που παρουσιάστηκε στο 5ο Διεθνές Συνέδριο Γραμματισμού με τίτλο *Γραφή και Γραφές στον 21ο αιώνα. Η πρόκληση για την εκπαίδευση*, το οποίο διοργανώθηκε από την Ελληνική Εταιρεία Γλώσσας και Γραμματισμού και τον τομέα Παιδαγωγικής του Παιδαγ. Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Πατρών, στις 13-14 Νοεμβρίου 2009 στο Συνεδριακό και Πολιτισμικό Κέντρο του Παν/μίου Πατρών.

⁵ Είναι θεωρώ αξιοσημείωτο το γεγονός ότι πάρα πολλοί δάσκαλοι και νηπιαγωγοί στους οποίους παρουσιάζω τα σχετικά προγράμματα στο πλαίσιο είτε εκπαιδευτικών ημεριδών είτε παλαιότερα του Προγράμματος Ακαδημαϊκής και Επαγγελματικής Αναβάθμισης Εκπαίδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, ανέφεραν ότι τους φαινόταν διδασκαλόντο να πραγματοποιήσουν αντίστοιχες δραστηριότητες με τις δυσμενείς συνθήκες διδασκαλίας που επκατέστησαν στην Ελλάδα.

⁶ Bl. σχετικά τον Οδηγό Νηπιαγωγού. Εκπαίδευτικό Σχεδιασμό – Δημιουργικά Πειρίβαλλοντα Μάθησης, (2006) Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων, σ. 124.

Παιδική λογοτεχνία από την Ελένη Α. Ηλία

οδηγεί στην αυτοθυσία. Με το σύνολο των αρετών της κατορθώνει να εμπνεύσει στο τρομακτικό στην όψη τέρας, τα ευγενέστερα αισθήματα.

Το Τέρας αν και είναι παντοδύναμο, εξουσιάζεται από την προσωπικότητα της Πεντάμορφης και χρησιμοποιεί τόσο τη σωματική όσο και την υπερφυσική του δύναμη για να εξασφαλίσει την ευτυχία της. Αυτό συμβαίνει ακόμη και όταν η επιδίωξη της δικής της ευτυχίας, του επιβάλλει να στερηθεί τη συντροφιά της, γεγονός που θα το οδηγήσει στην απόγνωση, την απελπισία, το θάνατο. Η αναγέννησή του, η λύτρωσή του από την ασχήμια και τη μοναξιά επέρχεται όταν η Πεντάμορφη συνιειδητοποιεί και εκφράζει την αγάπη της για κείνο, γεγονός για το οποίο της δηλώνει αιώνια ευγνώμων.

Ο πατέρας της Πεντάμορφης την αγαπά εμφανώς υπερβολικά, εκτιμώντας την ακεραιότητα του χαρακτήρα της και τα ψυχικά της χαρίσματα. Οπότε όταν αναγκάζεται να την στερηθεί για να την παραδώσει στο Τέρας από το οποίο θεωρεί ότι η κόρη του κινδυνεύει άμεσα, οδηγείται σε ψυχική κατάρρευση.

Τέλος, οι δύο αδερφές της Πεντάμορφης, αν και ως προς την εμφάνιση δεν υστερούν απέναντί της, γίνονται ωστόσο αντιπαθητικές στους γύρω τους εξαιτίας της υπεροψίας που τις διακρίνει. Η προτύμηση τόσο του ίδιου του πατέρα τους όσο και του υπόλοιπου κόσμου στην Πεντάμορφη, προκαλεί το μίσος τους για εκείνην. Δεν σταματούν να την προσβάλουν, να την κατηγορούν, να προσπαθούν όχι μόνο να την πληγώσουν και να προκαλέσουν τη δυστυχία της αλλά και να την καταστρέψουν, να την εξοντώσουν. Η Πεντάμορφη τις κατανοεί, τις συγχωρεί και φροντίζει για την ευτυχία τους, όμως η τιμωρία για την κακία τους επιβάλλεται από εξαγονείς παράγοντες και είναι τόσο σκληρή όσο και δίκαιη. Αφενός δηλαδή η Πεντάμορφη εμφανίζεται στο έργο ως πλάσμα ιδανικό, τέλειο και αφετέρου οι αδερφές της ως απόλυτα μοχθηρές, αθεράπευτα ζηλιάρες.

Στα κείμενα των νηπίων δίνεται έμφαση στη δράση των νηπίων, από την οποία κυρίως προκύπτουν τα συναισθήματά τους. Παρατηρείται δε μεγάλη σχέση ανάμεσα στα εξωτερικά χαρακτηριστικά των προσώπων, την εμφάνισή τους και τον ψυχικό τους κόσμο, όπως ακριβώς συμβαίνει στα παραμύθια, όπου κυριαρχεί η ταύτιση του καλού με το όμορφο και του κακού με τα άσχημα⁷. Ωστόσο τα στοιχεία των συγκεκριμένων λογοτεχνικών προσώπων που αποδίδονται από τα διάφορα νήπια, αποκλίνουν σημαντικά μεταξύ τους⁸. Το

Τέρας για παράδειγμα, σε κάποιες αφηγήσεις κατασπαράζει τον πατέρα της Πεντάμορφης ενώ σε άλλες τον φοβάται και μόνο γι' αυτόν το λόγο συμπεριφέρεται καλά στην κόρη του. Επίσης κάποτε επιδιώκει να σκοτώσει την Πεντάμορφη και άλλοτε επιθυμεί να την υπηρετεί χωρίς να προσδοκά τίποτα περισσότερο από αυτήν.

Όταν πάλι το Τέρας με την Πεντάμορφη γίνονται ζευγάρι στα κείμενα των νηπίων, έχει προηγηθεί σύγκλιση των χαρακτηριστικών τους. Είτε δηλαδή το Τέρας παύει να είναι άσχημο, φροντίζοντας τα μαλλιά, το μακιγιάζ και τα ρούχα του είτε η Πεντάμορφη έχει γίνει κακιά και άσχημη είτε και οι δύο τους είναι κανονικοί άνθρωποι, που μεταμφιέζονται, φορώντας μάσκες τεράτων, για να τρομάζουν τον κόσμο. Επιπλέον τα χαρακτηριστικά των νηπών στις αφηγήσεις των νηπίων δεν παραμένουν σταθερά. Συνήθως μεταβάλλονται με την επίδραση του μαγικού στοιχείου. Συγκεκριμένα, άλλοτε η Πεντάμορφη μετατρέπεται ξαφνικά σε κακό πλάσμα και άλλοτε οι αδερφές της γίνονται καλές, επειδή μαγεύονται από κάποια μάγισσα ή επειδή πίνουν κάποιο φίλτρο. Κάποτε πάλι η ζήλια που οι αδερφές νιώθουν απέναντι στην Πεντάμορφη, τροφοδοτείται από τη διαφορετικότητα της, που όταν αίρεται, η ζήλια εξαφανίζεται. Στην αντιληψή των νηπίων στο βαθμό που η Πεντάμορφη εμφανίζεται αδύναμη να υπερασπιστεί τον εαυτό της όταν απειλείται από τις αδερφές της, συχνά το Τέρας και ο μπαμπάς της αναλαμβάνουν ρόλο τιμωρού απέναντί τους, συμμαχώντας μάλιστα κάποτε μεταξύ τους.

Χαρακτηριστικό των αφηγήσεων των νηπίων συνιστά ότι τα συναισθήματα και οι συμπεριφορές που εκδηλώνουν οι ήρωες, είτε είναι θετικά είτε αρνητικά, οδηγούν τις εξελίξεις σε αίσιο τέλος. Για παράδειγμα, η ζήλια των αδερφών της δίνει τη δυνατότητα στην Πεντάμορφη να αναγνωρίσει την αγάπη του Τέρατος, που προσπαθεί να την προστατεύσει από εκείνες. Επίσης, όταν το Τέρας εμφανίζεται ανεπιθύμητο στην Πεντάμορφη, η προσπάθεια των αδερφών της να το κατακτήσουν, την απαλλάσσει από την ενοχλητική πολιορκία του.

Σε αρκετών νηπίων τα κείμενα οι διαφορές στους χαρακτήρες των προσώπων αμβλύνονται, οι ήρωες δεν εμφανίζονται εξιδανικευμένοι, απόλυτα καλοί ή κακοί, αλλά περισσότερο πραγματικοί. Για παράδειγμα, αν και η Πεντάμορφη γνωρίζει την ευεργετική επίδραση που θα έχει το φιλί της στο Τέρας, τη δύναμή του να το μεταμορφώσει, αρνείται να το φιλήσει, για να το τιμωρήσει, επειδή εκείνο δεν της επιτρέπει να επισκεφτεί τον πατέρα της. Ή αποφασίζει να παντρευτεί μαζί του, αφού ο μπαμπάς της την ενημερώνει για τη δεινή οικονομική τους κατάσταση.

Οι παραπάνω επισημάνσεις είναι μερικές μόνο από όσες θα μπορούσε κάποιος να κάνει, διαβάζοντας τα παιδικά κείμενα που παραθέσαμε, αρκετές όμως για να αποδείξουν τόσο τη διαχρονική λογοτεχνική αξία του έργου στο οποίο αναφέρονται όσο και το υψηλό επίπεδο της δημιουργικής σκέψης των νηπίων που τα παρήγαγαν. ●

⁷ Μερακλή, Μ. Γ. (1986). Το παραμύθι και το παιδαγωγικό του περιεχόμενο. Διαδρομές, 2, σ. 89.

⁸ Η πρωτοτυπία της σκέψης των νηπίων, όπως εκδηλώνεται κατά την αναδήητη λογοτεχνικών ιστοριών, υπερτερεί αυτής των μαθητών των τριών πρώτων τάξεων του Δημοτικού. Βλ. το άρθρο μου (2006). Η δημιουργική αφήγηση/γραφή με ερεθίσιμα λογοτεχνικά κείμενα. Μία εξελικτική προσέγγιση. Διαδρομές, 82, σσ. 20 - 25.

8 ● διαφημίσεις

των χορηγών μας

Ο ΔΗΜΟΦΩΝ
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2010

ΚΩΝΣΤΑΝΤΩΝΗΣ Κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

ΠΑΛΙΓΓΙΝΗ 1
ΜΑΝΑΡΑ

ΤΗΛ.: 210.5555341
ΚΙΝ.: 6945835939

σχολή
οδηγών

- Ερασιτεχνικά
- Μοτοσυκλέτες Α1-Α
- Επεκτάσεις Ε-Δ-ΓΕ
- Αναθεωρήσεις
- Κοινοτικά
- Κάρτα ταξί
- Διεκπεραιώσεις
- Μεταβιβάσεις

Ιωάννης Δεδεηλίας

Ηρ. Πολυτεχνείου 68 - Ελευσίνα
Τηλ. 210.5540712, Κιν. 6937.028.930

Βασίλης Ρεντούμης
Παπαδιαμάντη 1 & 25ης Μαρτίου, Μάνδρα
Τηλ. 210.55.58.020, Κιν. 6944.626.637

ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ
ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

Ηρ. Πολυτεχνείου 186, Ελευσίνα
Τηλ. 2105546914

ΠΟΛΥΓΙΑΤΡΙΚΟ ΙΑΤΡΙΚΗ Ε.Π.Ε.
ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΠΟΛΥΓΙΑΤΡΕΙΑ

Χρήστος Κ. Παπαστάμου
ΕΙΔΙΚΟΣ ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ

ΑΙΓΑΛΕΩ 3, Τ.Κ. 19300, ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΣ,
ΤΗΛ. 210.5578138-210.5579997, FAX: 210.5571996, KIN.: 6944.392085

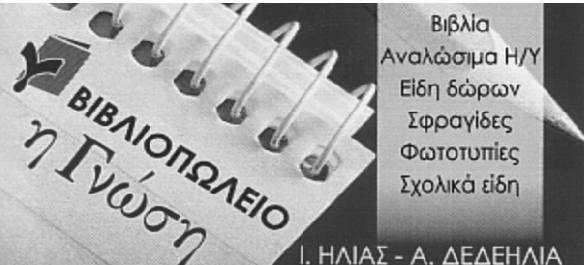

Ιωάννην Παρακλητικός
Παναγίας Ἀρβανιτίσσης
Χαργῶν Ξίογ

Κυκλοφόρησε ο Παρακλητικός
Κανών της Παναγίας της Λαζαρίσσης Καρούν Χίον, τόν δποί-
ον έπιμελήθηκε δέ Γέρων Νεκτάριος μοναχός Άγιορείτης.

Τιμή για ιδιώτες 3 εύρω
Τιμή για Τ. Ναούς και Τ. Μονές 2 εύρω
Ελάχιστη παραγγελία 5 τεμ.

Τηλ. Παραγγελιών: 210 5982409 κ. Εύαγγελία Χιώτη

Βιβλία
Αναλώσιμα Η/Υ
Ειδη δώρων
Σφραγίδες
Φωτοτυπίες
Σχολικά είδη

I. ΗΛΙΑΣ - A. ΔΕΔΕΗΛΙΑ

Εθν. Αντιστάσεως 55 - Ελευσίνα, Τηλ./Fax: 210.5562202
e-mail: bibliopolio.gnosis@gmail.com, www.gnosti.gr

ΤΕΧΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ
ΕΛΕΝΗ ΚΟΡΟΒΕΣΗ
Μηχανικός

ΜΕΛΕΤΕΣ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΑΔΕΙΕΣ
ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΑ - ΕΡΓΑ
Βασ. Δούκα 14, Μάνδρα
Τηλ.: 210.55.50.160

Ευώνυμο
καφέ - ποτό

Β. Λάσκου 4
Μάνδρα,
Τηλ.: 210 5556328

Ο ΔΗΜΟΦΩΝ κυκλοφορεί και διανέμεται ΔΩΡΕΑΝ. Προαιρετικές εισφορές και χορηγίες στην τράπεζα ΠΕΙΡΑΙΩΣ λογ. 5170039501733.

Το περιοδικό μας μπορείτε να το βρείτε:

- Στην Μάνδρα στην Δημοτική Βιβλιοθήκη και στο ΚΑΠΗ - Στο κατάστημα Ψυλικών Αναστ. Μαρούγκα, Στρ. Ρόκα
- Στο "ΕΥΩΝΥΜΟ CAFE", Β. Λάσκου 4 • Στην Ελευσίνα από το Βιβλιοπωλείο "η Γνώση" - Εθν. Αντιστάσεως 55